

Sanastoa alalukuun 14.3

aktiivinen sellainen, joka tekee paljon jotakin. Vastakohta passiivinen eli sellainen, joka ei tee mitään.

ammatteihin → ammatti

ammatti se, mitä ihminen tekee työnään. Ammatteja ovat esimerkiksi opettaja, lääkäri ja bussinkuljettaja.

avoimet markkinat se, että tavaroita voi myydä ja ostaa vapaasti. Euroopan unionin avoimet markkinat tarkoittavat sitä, että tavaroita on helppo myydä ja ostaa Euroopan unionin sisällä esimerkiksi maasta toiseen.

avoimia markkinoita → avoimet markkinat

elektroniikkateollisuus (yhdyssana: elektroniikka + teollisuus) tehtaas, jotka tekevät elektroniikkalaitteita. Elektroniikkalaitteita ovat laitteet, jotka toimivat sähköllä. Esimerkiksi puhelimet ovat elektroniikkaa.

elektroniikkateollisuutta → elektroniikkateollisuus

hajosi → hajota

hajota (4) tässä yhteydessä: lakata olemasta. Kun ”Neuvostoliitto hajosi” monet valtiot itsenäistyivät Neuvostoliitosta ja lopulta Neuvostoliittoa ei enää ollut.

hakea (1) tässä yhteydessä: pyytää tai yrittää saada jotakin. Esimerkiksi ”hakea töitä” tarkoittaa, että yrittää saada työpaikan.

haki → hakea

hyvinvointivaltio (yhdyssana: hyvinvointi + valtio) maa, jossa mahdollisimman monella ihmisellä on kaikki, mitä ihminen tarvitsee. Hyvinvointivaltiossa valtio tukee ihmisiä, jos esimerkiksi sairastuu tai on ilman töitä.

hyvinvointivaltiota → hyvinvointivaltio

itsenäisemmin → itsenäisesti

itsenäisesti itse, ilman muiden apua, neuvoja tai sääntöjä

itsestäänselvyyksinä → itsestäänselvyys

itsestäänselvyys asia, joka on aivan varma ja selkeä. Itsestäänselvyys on asia, joka on niin tavallinen tai tunnettu, että ihmiset eivät edes ihmettele sitä, että se on olemassa. Myös jokin tieto, jonka kaikki tietävät voi olla itsestäänselvyys. Esimerkiksi se, että sateella taivaalta tulee vettä, on itsestäänselvyys.

jäsenyydestä → jäsenyys

jäsenyys se, että kuuluu esimerkiksi johonkin järjestöön. Euroopan unionin jäsenyys tarkoittaa sitä, että maa kuuluu Euroopan unioniin.

jäsenyyttä → jäsenyys

kannattaa (verbityyppi 1) tässä yhteydessä: olla jonkun puolella. Esimerkiksi ”kannatan Real Madridia” tarkoittaa, että on peleissä Real Madrid -joukkueen puolella ja toivoo sen voittoa

kannatti → kannattaa

kannattivat → kannattaa

kansainvälisesti niin, että mukana on paljon erilaisia maita. Jos jokin asia on esimerkiksi ”kansainvälisesti tärkeä” se tarkoittaa, että se on monelle maalle ja maiden välisille suhteille tärkeä.

kansanäänestys (yhdyssana: kansa + äänestys) äänestys, jossa kysytään maan ihmisten eli kansalaisten mielipidettä.

kasvaa (1) tässä yhteydessä: tulla isommaksi

kauppakumppani (yhdyssana: kauppa + kumppani) tässä yhteydessä: maa, jonka kanssa käytiin paljon kauppaa eli ostettiin ja myytiin tavaroita

kauppakumppanin → kauppakumppani

kehittyi → kehittyä

kehittyä (1) muuttua tai tulla joksikin. Esimerkiksi ”koulu kehittyi” tarkoittaa, että koulu muuttuu. Yleensä ”kehittyä” tarkoittaa, että tulee paremmaksi tai nykyaikaisemmaksi.

laajentaa (1) tehdä isommaksi

laina raha, joka on otettu lainaksi eli raha pitää maksaa takaisin.

lainaa → laina

lama aika, kun taloudella (→ talous) menee huonosti: ihmisillä ei ole töitä ja rahaa on vähän

laman → lama

lamasta → lama

länsimaa (yhdyssana: länsi + maa, usein monikossa länsimaat) tarkoittaa yleensä Keski- ja Pohjois-Eurooppaa ja Yhdysvaltoja sekä Kanadaa. Ei kovin tarkka käsite.

länsimaille → länsimaa

maanviljelijä ihminen, joka kasvattaa kasveja tai eläimiä ruoaksi

maanviljelyn → maanviljely

maanviljely (yhdyssana: maa + viljely) kasvien, esimerkiksi viljan kasvattaminen ruoaksi

maanviljelijöille → maanviljelijä

maatalous se, että viljellään maata tai kasvatetaan eläimiä ruoaksi

menetti → menettää

menettää (1) joutua antamaan pois jotakin. Jos ihminen menettää esimerkiksi kaikki rahansa hänellä ei enää ole rahaa.

menoja → menot

menot tässä yhteydessä: asiat, joista pitää maksaa rahaa eli ne asiat, joihin menee rahaa. Esimerkiksi laskut ovat menoja. Menojen vastakohta on tulot. Esimerkiksi palkka on tuloja.

neuvoa-antava (yhdyssana: neuvo + antava) sellainen äänestys eli vaali, joka antaa neuvon eli ohjeita mutta tulos ei vielä ole päätös. Neuvoa-antava äänestys tarkoittaa, että tuloksesta on apua päätöksen tekemisessä, mutta äänestyksen tulos ei ole vielä päätös

olivat äänestäneet → äänestää

palvelu työ, jonka voi ostaa muilta tai saada esimerkiksi maalta. Esimerkiksi siivouspalvelu tarkoittaa yritystä, joka siivoaa maksua vastaan. Maalta voi saada esimerkiksi koulutusta ja päästä lääkäriin, jotka nekin ovat palveluita.

palveluita → palvelu

pakolainen ihminen, joka on lähtenyt omasta kotimaastaan pakoon esimerkiksi sotaa

pakolaisia → pakolainen

palveluyhteiskunnasta → palveluyhteiskunta

palveluyhteiskunta (yhdyssana: palvelu + yhteiskunta) yhteiskunta, jossa suurin osa talouden rahasta tulee siitä, että ihmiset ostavat ja käyttävät palveluita. Palveluita ovat esimerkiksi koulutus, tutkimus ja tiedotusvälineet, esimerkiksi sanomalehdet ja televisio.

romahtaa (1) tässä yhteydessä: hajota, ei ole enää olemassa. ”Neuvostoliitto romahti” tarkoittaa, että Neuvostoliittoa ei enää ollut.

romahti → romahtaa

talous rahan liikkuminen, esimerkiksi ostaminen ja myyminen ovat osa taloutta

talous kasvoi (verbi kasvaa 1) rahaa liikkui enemmän kuin ennen. Ihmiset ja maa tulivat rikkaammiksi.

talouskriisi (yhdyssana: talous + kriisi) vaikea tilanne taloudessa. Usein talouskriisi tarkoittaa sitä, että taloudella menee huonosti eikä rahaa ole tarpeeksi.

tehdas paikka, jossa tehdään koneiden avulla tavaroita tai materiaaleja Esimerkiksi ”paperitehdas” tekee paperia.

tehtaissa → tehdas

telakka tässä yhteydessä: paikka, jossa tehdään ja korjataan laivoja

telakoilla → telakka

Tuntematon, Valokuvaaja 1900. Helsingin kaupunginmuseo.

teollisuuden → teollisuus

teollisuus monta tehdasta → tehdas

teollisuusyhteiskunnaksi → teollisuusyhteiskunta

teollisuusyhteiskunta yhdyssana: teollisuus + yhteiskunta) → yhteiskunta, jossa tavarat tehdään tehtaissa (→ tehdas) ja talouden rahat tulevat paljon teollisuudesta eli tehtaista.

työttömiä → työtön

työttömyys se, että ihmisellä ei ole töitä. Jos sanotaan, että on ”paljon työttömyyttä” se tarkoittaa, että on paljon ihmisiä, joilla ei ole töitä.

työttömyyttä → työttömyys

työtön ihminen, jolla ei ole työtä

valtio on useimmiten sama asia kuin maa, esimerkiksi ”Suomen valtio”

valtiolle → valtio

valtion → valtio

vastustaa (1) olla jotakin vastaan, olla hyväksymättä, haitata jotakin. Esimerkiksi ”vastustan rasismia” tarkoittaa, että ei pidä rasismista ja yrittää toimia niin, että rasismia ei olisi.

vastusti → vastustaa

yhteiskunta (yhdyssana: yhteis- eli yhteinen + kunta) ihmisten yhdessä muodostama eli tekemä, järjestetty kokonaisuus. Esimerkiksi ”suomalainen yhteiskunta” tarkoittaa Suomessa asuvia ihmisiä ja sen toimintaa, josta on yhteisesti sovittu.

äänestää (1) antaa ääni eli olla mukana päättämässä jostakin. Esimerkiksi ”äänestää presidentinvaaleissa” tarkoittaa, että voi antaa yhden äänen jonkin presidentiksi pyrkivän eli presidenttiehdokkaan puolesta